

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 6. Julianus, ac collegæ Ex-Episcopi Pelagiani Theodosii Imperatoris,
ac Cleri Constantinopolitani patrocinium implorant. Marius Mercator
Commonitorium Principi, ac Clero contrà eosdem offert. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

anni celebratam deduco; nam Constantius lib. 1. cap. 19. ubi de Episcopis à Synodo in Britanniam destinatis ait: *Et quanto necessitas laboriosior appareret, tanto eam promptius devotes devotissimi susceperunt, celeritatem negotii fidei stimulis maturantes.* Ex auctore vero Vitæ Lupi constat, eos profectos hyeme inceptâ apud Surium laudatum: *Qui uno, inquit, spiritu juncti, & pari voluntate concordēs terribiles Oceani fluctus temporibus hybernis mari se committentes, orationum gubernaculis mitigarunt.* Quare cum statim post Synodum iter susceperint, ac hyeme jam incumbente Oceanum transfretarint, exeunte autumno Gallicana Synodus soluta est. Hanc legationem Britannicam accidisse hoc anno 429. auctor est Prosper in Chronico Consulibus Florentio, & Dionysio, & ex scriptore Vitæ Lupi eruditè idem colligit Baronius, nam Lupum sub Honorato cenobium Lerinense petiisse scribit, ac per annum ibidem degisse. At Eucherius in Oratione de laudibus eremi misâ ad Hilarium anno 427. ut probabimus cap. 11. ubi de Vincentio Lerinensi disputabimus, scribit, Lupum Lerinam deseruisse, cum Trecentis Ecclesiæ regimen suscepit, quâ in dignitate biennio exacto legationem ad Britannos peregrisse idem Anonymus affirmat, ex quibus manifestum est, ejusdem legationem hoc ipso anno 429. contigisse. Itaque hyeme ingruente uterque Episcopus Britannicum iter suscepit, at vix è Gallico littore in altum navis eversa est, cum fœdâ tempestate obortâ vicina naufragiis videbatur, sed Germani precibus furenti pelago malacia datur; eam verò procellam à se concitatam Dæmones postea facti sunt ex Constantio lib. 2. cap. 10. Interim eorum adventu per insulam publicato, ingens recti dogmatis assertores consolatio occupaverat, Pelagiani verò latebras quarere, moras necere, varia comminisci, ne publicæ disputationis aleam subirent. Cæterum cum ex silentio, ac timore sectam in dies minui cernerent, plerisque ad Catholicorum partes transeuntibus, pudore, simulque transfugarum jacturâ in publicum tandem erumpere coacti sunt, ac publicâ collatione rem cum Legatis decidere. Porro quo fastu, ac pompâ illi in literariam arenam descenderint, fufius describit Constantius in libro 1. de Vitâ Germani cap. 23. libeat ipsius disputationis formam ejusdem verbis audire: *Primo in loco, inquit, beatissimi Sacerdotes præbuerunt adversariis copiam disputandi, quæ solâ verborum nuditate diu inaniter & aures occupavit, & tempora; deinde Antistites venerandi torrentes eloquii sui cum Apostolicis, & Evangelicis tonitruis profuderunt; miscbatur sermo proprius cum divino, & assertiones violentissimas lectionum testimonia sequebantur: convincitur vanitas, perfidia confutatur, ita ut ad singulas verborum objectiones reos se, dum respondere nequeunt, fateantur; Populus arbiter vix manus continet &c.* Inter hæcæ autem populi acclamationes Tribunus quidam filiam luminibus orbatam Sanctis Episcopis sanandam obtulit. Illi verò rei difficultatem objicere, reos se, ac miraculorum patrandorum gratiâ indignos contestari, Pelagianæ sectæ Doctoribus, quibus cum disputabant, tanti prodigii gloriam integram relinquere. Pelagiani eventûs difficultate perterriti conscientiâ stimulante Germanum etiam, atque etiam rogarunt, ut oculorum usum puellæ restitueret. Germanus, quò mirabili eventu suam de divinâ gratiâ doctrinam confirmaret, Divorum reliquias puellæ admovit, cui statim lumen restituit, simulque parentibus, ac Catholicis lætitiâ, Pelagianis timorem ingessit. Cum verò paulò antè Pa-

schalia festa Britannia Pictorum, ac Saxonum incurfionibus vastaretur, Germanus Insularum precibus motus exercitui se se ducem præbens, ubi acies in hostium conspectum venit, ut iterato portento divinæ gratiæ virtutem ostenderet, suis injunxit, ut altiori voce *Alleluja* conclamarent, quâ sacrâ voce totis castris personante barbari conterriti fugæ se statim dedere, ac insignem eâ die Britannis victoriam reliquerunt. *Compositâ itaque, ut ait Constantius, opulentissimâ insulâ securitate multiplici superatisq; hostibus vel spiritualibus, vel carne conspicuis, quippe qui vicissent Pelagianistas, & Saxones, cum totius numero regionis reditum moluntur.* Et hunc quidem exitum habuit Britannica Germani legatio, quâ ille egregiè, feliciterque defunctus Antifiodorum reversus est.

CAPUT VI.

Julianus, ac collega Ex-Episcopi Pelagiani Theodosii Imperatoris, ac Cleri C.P. patrocinium implorant. Marius Mercator Commonitorium Principi, ac Clero contra eosdem offert. Idem Commonitorium ex codice Vaticano recitatur, ex quo tempus damnati apud Constantinopolim ab Attico Cælestii exactius traditur, ac pleraque alia scitu digna colliguntur.

Nestorius ingentes Constantinopoli turbas ciebat commentus duas personas in Christo, quarum unam, nempe humanam propriis meritis unionem cum Verbo non physicam illam quidem, & hypostaticam, ut Scholastici loquuntur, sed penès affectum tantum affectum contendebat. Hac inflatâ meritorum tubâ ex Oriente personante Pelagiani Ex-Episcopi turbidis rebus sua promoturi è vestigio Constantinopolim se contulerant omnem Nestorio operam navaturi, nec contempndos Nestorius putabat hos veteranos Duces, qui jam diu humanis meritis adversus Dei gratiam militaverant. Erant hi Florus, cui Julianus octo contrâ Augustinum libros nuncupaverat, Orontius, qui auctor fuerat Anniano Pelagiano, ut Chrysofomi homilias Latio donaret, nescio quis Fabius, itemque Persidius, & totius manipuli ductor Julianus. Hos quidem antea Nestorio cognitos arbitror, ex unâ enim cum eisdem Theodori Mopsuesteni scholâ eruperat. Hos omnes suis è cathedris ejectos Apostolica Sedes solum vertere coegerat, at illi Constantinopolim appulsi Imperatoris patrocinium implorare, Nestorio dogmatum veritatem ostendere, Cleri universi suffragia corrogare, universam denique regiam urbem querelis, ac ejulatibus complere. Aderat hoc anno Constantinopoli Marius Mercator Sancti Augustini amicus, ut lib. 1. cap. 9. & 17. ostendimus, qui Pelagianorum conatibus probè cognitis veritus, ne homines totâ arte fallendi præditi Principi, atque Ecclesiasticis fucum facerent, commonitorium scripsit, in quo ubique gentium contrâ Pelagianos gesta tum in Africâ, & Asiâ, tum in Europâ paucis exposuit, quod Theodosio postea, ac Clero obtulit. Hoc Mercatoris Commonitorium Lucas Holstenius V. C. ex Palatino codice num. 234. pag. 36. exscriptum eximio P. Magistro Christiano Lupo anno 1655. præsentè ostendit; quare cum ex hoc libello pleraque hucusque in Pelagianâ causâ ignota intelligantur, & sæpius in hac historiâ eundem laudaverimus, operæ pretium duxi idem commonitorium subdere, & Mercatoris nostri scripta è bibliothecarum angulis eruta

eruditiorum oculis postliminio tandem subicere, in quo nonnulla præmittuntur, quæ addidit, cum post biennium illud in latinum sermonem vertit post celebratam anno 431. Synodum Ephesinam.

Commonitorium Marii Mercatoris non solum Ecclesiæ C. P. sed etiam plurimis religiosissimis viris, oblatum quoque piissimo Principi Theodosio semper Augusto per eundem Marium Mercatorem Christi servum in consulatu, Florentii, & Dionysii per quod Commonitorium cognito funestissimo errore imperiali præcepto tam Julianus defensor, & sequax ejus cum cæteris sociis, & participibus suis, quam postea idem Cælestius de Constantinopolitana urbe detrufi in Synodo quoque Ephesienfi ducentorum septuaginta quinque Episcoporum sententiâ postmodum in præfenti damnati sunt.

Commonitorium Marii Mercatoris contra Pelagianos.

Cælestius quidam Eunuchus matris utero editus antè viginti plus minus annos discipulus, & auditor Pelagii egressus ex urbe Romanâ Carthaginem Africa totius Metropolitim venit, ibique de infra scriptis capitulis apud Aurelium Episcopum memoratæ urbis per libellum à quodam Paulino Diacono sanctæ memoriæ Ambrosii Mediolanensis Episcopi est accusatus, sicut gestorum confectio se habet, quibus idem libellus insertus est, quorum gestorum exemplaria habemus in manibus; tanquam hæc non solum ipse doceret, sed etiam per provincias confpirantes sibi diversos, qui hæc per populos disseminarent, misisset: idest *Adam mortalem factum, qui sine peccaverit, sine non peccaverit, moriturus fuisset. Quoniam peccatum Adæ ipsum solum lesit, & non genus humanum. Quoniam parvuli, qui nascuntur, in eo statu sunt, in quo Adam fuit antè prævaricationem. Quoniam neque per mortem, vel prævaricationem Adæ omne genus hominum moriatur, neque per resurrectionem Christi omne genus hominum resurgat. Quoniam lex sic miruit ad regnum cælorum, quomodo & Evangelium. Quoniam & antè adventum Domini fuerunt homines impeccabiles, idest sine peccato.* De quibus omnibus capitulis supra scriptis insertis partibus Synodali gestorum Patres, & Episcopi regionis illius resisterunt Cælestio, & iusserunt, ut eadem condemnaret, quia essent hæretici sensus; sed Cælestius nullo modo acquiescens, quin imò resistens actis iisdem, quibus frequenter auditus est, Ecclesiasticâ communionem privatus est, à quâ sententiâ ad Romani Episcopi examen credidit appellandum; quâ mox ipse appellatione neglectâ Ephesum Asiæ urbem contendit, ibique ausus est per obreptionem locum Presbyterorum petere. Indè post aliquantos annos sub S. memoriæ Attico Episcopo urbem C. P. petiit, ubi in similibus detectus magno studio sancti illius viri ex prædictâ almâ urbe detrufus est, literis super ejus nomine & in Asiâ, & Thesaloniam, & Carthaginem ad Episcopos missis, quarum exemplaria habentes proferre sumus parati. Prædictus tamen Cælestius etiam hinc egestus ad urbem Romam sub sanctæ memoriæ Zosimo Episcopo totâ festinatione perrexit, ubi actis, quorum exemplaria habemus, interrogatus, cum ab illo Cognitore aliquatenus tereretur, crebris responsionibus, & prosecutionibus suis spem profeminavit, condemnare se illa capitula, de quibus apud Carthaginem fuerat accusatus, promittens. Id enim instantius jubebatur, ab

eoque vehementius, ut id faceret, expectabatur, atque ob hoc ipsum nonnulla illius sancti Sacerdotis humanitate dignus est habitus, & sic Epistolam quandam beniginitate plenam ad Afros Episcopos meruit, quâ ille abusus est, vel adhuc abutitur ad multorum ignorantium deceptionem. Episcopis vero ex Africa rescribentibus, omnemque causam, quæ apud eos facta fuerat, exponentibus, missis etiam gestis exindè, quæ fuerant antè, cum illo videlicet de illo confecta, vocatur ad audientiam pleniorum, ut quæ promiserat, festinanter impleteret, idest ut damnatis prædictis capitulis, sententiâ Afrorum Pontificum, quâ fuerat communione privatus, absolveretur; non solum non adfuit, sed etiam ex memoratâ Urbe profugit, atque ab hoc à beatæ memoriæ prædicto Zosimo Episcopo scriptis amplissimis, vel longissimis prædamnatus est, in quibus & ipsa capitula, de quibus accusatus fuerat, continentur, & omnis causa tam de Cælestio supra scripto, quam quæ de Pelagio magistro ejus praviore videretur esse, narratur, quorum scriptorum & nos hic habemus exemplaria, & ad Orientales Ecclesias, Ægypti dioccesim, & Constantinopolim, & Thesaloniam, & Hierosolymam similia, eademque scripta ad Episcopos transmissa esse suggerimus. Ut autem & Pelagius cum isto pariter damnaretur, istud in causâ est. Ausus est memoratus antè vastationem urbis Romæ in Apostolum Paulum commentarios condere, & his edere, de quorum amicitia præsumebat, explanare autem reputavit singula Apostoli verba, vel sensus.

In Epistolâ igitur, quæ est ad Romanos, cum ad illa loca venisset, ubi vas electionis ita loquitur. *Propterea sicut per unum hominem in hunc mundum peccatum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit, hæcenus credidit exponendum, quem librum ejus habemus in manibus, & proferimus ad convincendum inimicum ejus errorem; ita ergo idem ait: PER UNUM HOMINEM PECCATUM INTRAVIT IN MUNDUM, ET PER PECCATUM MORS: exemplo, inquit, seu imagine usus est, quia sicut cum non esset peccatum, per Adam subintravit, sic & cum non remansisset justitia apud aliquem, vita per Christum reparata est, & IN OMNES HOMINES MORS PERTRANSIIT, cum sic, inquit, qui peccant, similiter & moriuntur, neque enim aut in Abraham, ac Isaac, aut Jacob mors pertransiit, de quibus Dominus ait, HI OMNES VIVUNT, hic autem propterea dicit omnes mortuos, quia in multitudine peccatorum non excipiuntur pauci justi, sicut & ibi inquit, NON EST, QUI FACIT BONITATEM, NON EST USQUE AD UNUM. Et iterum illud inquit, OMNIS HOMO MENDAX. Aut certe in illos omnes pertransiit, inquit, qui humano ritu, non cælesti sunt conversati. Et post pauca: SED REGNAVIT MORS AB ADAM USQUE AD MOYSEN ETIAM IN EOS, QUI NON PRAEVARICAVERUNT IN SIMILITUDINEM PRAEVARICATIONIS ADAE, sive cum non esset, inquit, qui inter justum, & injustum discerneret, putabat mors se omnium dominari, sive in eos, qui mandatum tanquam Adam prævaricati sunt; hoc est de filiis Noe, quibus præceptum est, ut animam in sanguine non manducarent, & de filiis Abraham, quibus circumcisio mandata est, sed & in eos, qui præter mandatum legem contempserant naturalem. QUI EST FORMA FUTURI: Quia, inquit, sicut Adam præter coitum à Deo formatus est, sic & Christus ex virgine fabricante Spiritu S. processit; sive sicut quidam dicunt, forma à contrario, hoc est, sicut ille caput peccati, sic iste caput justitiæ sit. SED NON SICUT DELICTUM ITA ET DONUM: ne in formâ, inquit, equalitas puraretur. SI ENIM IN UNUS*

Rom. 5

Luc. 20

Psal.

13.

Psal.

115.

Rom. 5

Ibid.

Ibid.

PRÆ-

PRÆVARICATIONE MULTI MORTUI SUNT, MULTO MAGIS DONO, ET GRATIA DEI PER UNUM HOMINEM CHRISTUM IN MULTOS ABUNDAVIT. Plus valuit, inquit, Apostolus, gratia in vivificandum, quam peccatum in occidendo, quia Adam se solum, & suos posteros interfecit, Christus verò & eos, qui tunc erant in corpore, & hos, qui postea futuri erant, liberavit. Hic sollicitus Catholicus Lector notet, quid dicat, Adam non sibi soli, sed & posteris suis nocuisse; Tene superiorem definitionem ejus, posteros enim hic dicit, non omnes omnino, & ubique totos homines læsos illius peccato, sed illos tantum, qui per imitationem similiter suis peccatis, & propriis facti sunt in prævaricationem, sicut Adam, quia sine dubio ii ipsi nepotes ejus, & posterii esse inveniuntur; *Hi autem, inquit, qui contra traducem peccati sentiunt, aliter eos, qui defendunt traducem, impugnare conantur: Si peccatum, inquiunt, Adæ etiam non peccantibus nocuit, ergo & Christi justitia non credentibus prodest, quia similiter imò plus dicit Apostolus, per unum liberari, quam per unum antè perierunt. Deinde dicunt, inquit, si baptismus mundat antiquum illud, veteris quoque peccatum, qui de duobus baptizatis nati fuerint, debent hoc careere peccato, non enim potuerunt ad posteros transmittere, quod ipsi minime habuerunt. Ita hoc addunt, inquit, quia si anima non est ex traduce, sicut nec est, sed sola caro habet traducem peccati, sola & penam meretur, injustum est enim, ut hodie nata anima non ex massa Adæ tam antiquum peccatum portet alienum, quia nec rationale est, ut Deus, qui propria peccata dimittit, unum imputet alienum.* Et iterum in alio sermone suo idem Pelagius: *Si peccator genuit, inquit, peccatorem, ut parvulus ejus peccatum originale in baptismi acceptione solvatur; justus ergo justum gignere debuit. Si parentes, inquit, post conversionem propria peccata non lædunt, multo magis filii eorum per eos nocere non potuerunt. Si priorem hominem contigit causam mortis fecisse, ergo per Christi adventum mori jam non oportebat. Si per peccatum Adæ mors orta esset, nunquam post remissionem peccatorum, quam nobis Liberatores donavit, moreremur. Plus ergo valuit peccatum Adæ omnes omnino homines occidendo, quam Christi gratia in salvando, quæ non omnibus, sed tantum credentibus profuit, neque enim omnes, qui nascuntur ex Adæ, ii etiam resuscitantur in Christo, & reliqua; Quæ omnia supra scripta capitula, ut jam superius dictum est, continet illa beata memoria Episcopi Zosimi Epistola, quæ Tractoria dicitur, quæ Cælestius, Pelagiusque damnati sunt, quæ & Constantinopolim, & per totum Orbem missa subscriptionibus Sanctorum Patrum est roborata. Cui Julianus, & reliqui complices ejus subscribere detrectantes, consentaneosque se nolentes iisdem Patribus facere, non solum imperialibus legibus, sed & Sacerdotalibus statutis depositi, atque exauctorati ex omni Italia deturbati sunt, ex quibus plurimi respicientes, & à prædicto errore correcti regressi sunt supplices ad Sedem Apostolicam, & suscepti suas Ecclesias repperunt. Prædicti sanè Cælestius, & Pelagius non tunc primò à Sanctæ mem. Zosimo videntur esse damnati, sed ab ejus Decessore sanctæ recordationis Innocentio, à quo & Julianus fuereat ordinatus, quique post illorum damnationem usque ad prædicti Innocentii Episcopi excessum è vitâ in ejus communione permanens, & perseverans in sincerâ sententiâ, & communicans damnatori prædicto cum ipso quod sine dubio Pelagium, Cælestiumque damnavit. Et quid nunc desiderat, aut de quo queritur, ignoratur. Ut autem à sanctæ recordationis Innocentio*

damnaretur, talis extitit causa. Post Romanæ urbis vastationem in Palæstinâ degebat Pelagius; inventi sunt à quibusdam studiosis Episcopis libri ejus, in quibus multa, & varia adversus fidem Catholicam conscripta esse videntur; hi cum literis in Africam Patribus, & Episcopis missi sunt, ubi tribus Conciliis congregatis memorati lecti sunt libri; exinde relationibus Romanæ missis ipsis quoque libris pariter destinatis, Apostolica sententia rescribens ad prædicta concilia emanavit, quæ eisdem ipsos Cælestium, Pelagiumque Ecclesiasticâ communione privavit; quorum scriptorum exemplaria habemus in manibus. Adhuc etiam Hierosolymis constitutus Pelagius accusatus apud Synodum, & primò quidem tergiversando ambiguis quibusdam se professionibus tegens, & prosequens dubia, vel respondens, illam tunc videtur Episcoporum audientiam delusisse; sed postmodum evidenter deprehensus insistentibus accusatoribus à posteriore Synodo, cui S. mem. Theodotus Antiochiæ præsedet Episcopus, atque detectus, à sanctis quoque, ac venerabilibus Hierosolymorum locis est deturbatus; eisdemque Sancti Theodoti ad reverendissimum Urbis Romæ Episcopum, & sanctæ recordationis Præli Hierosolymitani Episcopi missa scripta testantur, quorum exemplaria ad documentum habemus in manibus. In ipsâ autem accusatione capitulorum, quæ eidem tunc Pelagio objecta sunt, etiam hoc continetur cum aliis execrandis, quæ Cælestius tantum ejus discipulus sentit, id est, quod *infantes etiam si non baptizentur, habeant vitam æternam.* Illud quoque quod superius positum est capitulum sentiri à Cælestio, & esse consentaneum Magistri sui doctrinæ memoravimus, id est, *legem sic mittere ad regnum cælorum, sicut Evangelium*, Pelagius quibusdam scriptis suis apertè confirmat, atque pronunciat. Denique libellus est ejus, quem habemus in manibus ad quandam Livianam viduam sermonem continens exhortatorium, in quo hæc habentur: *Simplicitatem sequi Christi famulam decet, non hanc, quæ stultitia magis est, quam simplicitas, sed illam, de qua Scriptura dicit: benedicta anima omnis simplex; dicente alibi Scripturâ: maledictus omnis homo, qui non* *Calat.*
permanet in omnibus, quæ scripta sunt in libro legis, *3.*
ut faciat ea; *hinc, inquit, ostenditur hanc esse simplicitatem veram, non quæ Dei mandatum insensatâ securitate contemnit, sed eam, quæ legis præcepta sapienti timore custodit, dicente enim maledictum esse eum, qui non permanet in his, quæ scripta sunt, à contrario benedictum esse non vult, qui non omnia præcepta servaverit; Et si Omnis simplex benedictus est, ergo simplex ille est, qui omnia præcepta legis impleverit.* Adiere re hunc illud, quod toties jam superius dictum est, ad regnum cælorum libros Moysis, sicut Evangelium mittere, nullus Catholicorum, qui hoc capitulum legerit, dubitat, nec intelligendo difficultatem aliquam poterit sustinere, & quia indiscretim legem in eodem impiissimo capitulo nominavit, scilicet Mosaicam, cujus testimonium maledicti posuit, apertè nos in Judaïsmum adtrahere tentat. Quòd si ad agendam semper fallaciam, legis nomine Evangelium appellat, non errat; sed in eo est impius, in quo sub simili, & æquali nos maledicto, qui sub Evangelio sumus, constituere non pertimescit exaquantem legis circumcissionem, & omni Judaïsmo Evangelicam gratiam; Unde etiam discipulus ejus Cælestius apertè ausus est pronunciare, *legem sic mittere ad regna cælorum,*
I 3 *sicut*

Galat. 3. *sicut Evangelium manifestum est enim secundum Pelagium, quia si sub eodem, vel etiam simili adhuc sumus vinculo etiam sub Evangelii tempore, ut si quid tanquam homines erraverimus, aut unum de præceptis Evangelicis non impleverimus, esse nos maledictos; quod si ita est, quod absit; jam ut ille vult sit dictum, exæquatum est legi veteri Evangelium, at ubi erit dictum Pauli Apostoli: *Christus nos redemit de maledicto legis factus pro nobis maledictum, quia scriptum est: Maledictus omnis homo, qui non permanet in omnibus, quæ scripta sunt in libro legis, ut faciat ea.* Quin etiam subdescendens hunc ipsum sensum latius in eodem sermone libelli hujus exequitur, & latius eum commendat, post multa enim ibidem maledicere, & invidere, mentiri, detrudere, & detrahentibus credere leve, aut nullum putatur esse peccatum, sed hi, qui hoc putant, obliiti sunt, quia ob levis præcepti transgressores obnoxios gehennæ legimus esse mancipandos, cum, inquit Dominus manifestum est: *Quicumque dixerit fratri suo fatue, vel Raca, reus erit gehennæ.* Hos igitur in ejusmodi impiissimis erroribus deprehensos, Pelagium scilicet, & Cælestium ad satisfactionem Ecclesiæ Julianus, & ceteri sui participes vel modò condemnent, & si quos confidunt adversus Catholicam fidem non rectè sentire, nominatim designare non dubitent, & Ecclesiastico ordine à nobis accipient pro nostrâ possibilitate responsum, aut ab eo certè, quem dicunt à sensu Catholico deviare; sicut enim in supernis præfati sumus, jam multi, qui Cælestium, & Pelagium cum eo fuerant secuti, Juliani quoque participes, & socii facti derelicto eo, Pelagioque damnato Sedi se Apostolicæ submittentes, & penitere super his, quæ malè senserant, profitentes à Sanctis Patribus digni habitui miseratione suscepti sunt. FINIS.*

Nonnulla hic nobis notanda veniunt, antequàm ad ulteriora gradum faciamus. Scribit Mercator, Cælestium prius ab Attico Constantinopoli ejectum fuisse, quàm Zosimus de eodem Romæ judicaret, cui quidem Scriptori integra fides præstanda est; edidit enim laudatum Commonitorium Constantinopoli, ac præ manibus habuit quæcumque in Pelagianâ causâ ab Orthodoxis ubique terrarum gesta fuerant. Quæ sanè, ut ingenuè fatear, cum minùs diligenter observassem, scripsi lib. 1. cap. 20. Cælestium anno 421. Constantinopoli ab Attico auditum, atque indè procul detrusum, cum tamen ex Mercatore colligatur, eundem ab Africanis Synodis anno 416. & incunte anno 417. ab Innocentio quoque Pontifice hæreseos damnatum Constantinopolim statim perrexisse, ut causam coram Attico restauraret, cum quo Innocentius Papa dudum ob eorum è diptychis Chrysofomi nomen longiores lites habebat. Non enim anno 412. Atticus in Romanæ Ecclesiæ gratiam redierat relato in sacras tabulas Chrysofomo, ut putavit Baronius; nam Innocentius Papa in Epistolâ 16. ad Maximianum Episcopum scriptâ post peractam anno 414. in Macedoniâ Synodum, ut eruditè notavit magnæ lectionis vir Bollandus ad diem VIII. Januarii in notis ad Vitam Sancti Attici, nondum eidem Attico conciliatus fuerat, quem ibidem Pontifex Apostolicarum literarum commercio privatum scribit. Ille usquè ad Bonifacii Pontificatum distulit nomen Chrysofomi Diptychis restituere, quod se tandem fecisse ad Cyrillum scribit. Etenim plebs C. P. cum accepisset, à Theodoro Antiochiæ Patriarchâ Chrysofomum in sacris

tabulis recitari, tumultuari cepit, nec aliâ ratione sedari potuit, nisi audito in Diptychis ejusdem Sancti Episcopi nomine; at Theodotum anno 421. renunciatum fuisse Antiflitem luculenter probavimus superius cap. 4. Hinc factum est, ut Cælestius ab Innocentio damnatus ad Atticum confugerit, quem Romano Pontifici subinsum norat, à quo tamen rejectus auditâ Innocentii morte Romam statim advolavit, uti lib. 1. cap. 12. fusiùs narravimus. Cæterum post Cælestii proscriptionem Pelagianos missâ legatione iterum Attici animum tentasse testatur Prosper in carmine de Ingratis cap. 2.

*Quid loquar & curam, magnâ quam gessit in urbe
Constantinopoli docto bonus ore Sacerdos
Atticus, antiquâ legatos hæreticorum
Confutando fide, de quâ tunc impia corda,
Quamvis se obductâ tegerent velamine formâ
Judicii, & tacite tulerint tormenta repulsa.*

Ubi Prosper Cælestium jam antea turpiter ab Attico repulsum tulisse scribit, post quam rursus Pelagiani per legatos suam ipsorum causam Attico discutendam obrufere, quam quidem legationem anno 421. contigisse lib. 1. cap. 20. affirmavimus, cujus tamen principem minùs rectè Cælestium fecimus, neque enim probabile videtur, hominem antè quadriennium ab Attico judicio exclusum eidem iterum se stitisse.

Verba illa, quæ ex commentariis Pelagii in caput V. Epistolæ Pauli ad Romanos Mercator recitat, haud planè omnia leguntur in expositionibus ejusdem Epistolæ, quæ Hieronymi commentariis adsumta sunt, sed illa tantum priori loco recensita; nam ejusdem ratiocinationes inter hæc signa [ ] repositæ apud Sanctum Augustinum habentur lib. 3. de Peccatoribus & remissione cap. 3. de quâ re consulantur à nobis scripta lib. 1. cap. 3. Præterea hæc Pelagii argumentationem, *Si anima non est ex traduce (sicut nec est) sed sola caro habet traducem peccati, sola & pœnam meretur*, ita descripsimus, ut assertio ibidem per parenthesis inserta non Pelagium, sed ipsum Mercatorem auctorem habeat; nam Augustinus cap. 3. laudato ita Pelagii verba recitat: *Si anima non est ex traduce, sed sola caro, ipsa tantum habet traducem peccati;* & cap. 10. indè hæc Pelagium commendat: *Attende obsecro te, quemadmodum circumspexit vir Pelagius, nam ex ejus libro, hæc quæ modò posui verba transcripsi, sensit, quàm in difficili de animâ questione versetur; Non enim ait, quia anima non est ex traduce, sed si anima non est ex traduce: additque cunctanter loqui potius, quàm fidenter;* & quidè sine illâ parenthesi in literis encyclicis Zosimi eadem Pelagii sententia damnata fuit teste eodem Augustino Epistolâ 157. ad Optatum: *Nam Pelagii, inquit, de hac re argumentatio, quæ inter alia ejus damnabilia etiam literis Apostolicæ Sedis adjuncta est, ita habet: si anima, inquit, ex traduce non est, sed sola caro tantum habet traducem, &c.* Ex quibus patet Mercatorem in eâ de animæ origine quæstione, quæ eâ ætate celeberrima erat, cum Hieronymo sensisse, nempe creari à Deo omnium hominum animas, nisi alienâ manu ea verba commonitorio insarta dicamus; sicut enim Mercator Augustinianæ doctrinæ studiosissimus, quare in eâ difficultate assensum potius cum Augustino suspendisse crediderim, quàm sententiæ de animarum creatione adhæsisse.

Inferimus ex eodem Commonitorio quid Zosimi encyclica contra Pelagium, atque Cælestium contineret; nam literæ illæ intercedere. Etenim insertæ erant Cælestii capitula, de quibus Carthagine accuratè

fatus

fatus fuerat coram Aurelio Primate; Pelagii item errores, ejusdemque paralogismi recensebantur, quos suis in Epistolam Pauli expositionibus indiderat. Insuper ex eodem Commonitorio colligimus, Zosimum ad Ecclesias Alexandriae, Antiochiae, & Constantinopolis de Pelagianis abs se damnatis scripsisse. Unde licet Cyrillus, & Atticus id temporis nondum Chrysostomi nomen in diptychâ retulissent, uti proximè dicebamus, noluit tamen Zosimus Innocentii vestigiis inhærere, sed eâ diffensione omisâ, eosdem per literas convenit. Cum autem ibidem præmittat, Cœlestio Constantinopoli ab Attico damnato, de ejusdem proscriptione literas ab Antistite C-P. in *Aiam, & Theſſalonicam, & Carthaginem ad Episcopos missas*, patet id contigisse Innocentio adhuc pontificatum gerente, cum nullæ Attici literæ ad Romanum Antistitem laudentur, quod cum eodem Attico non conveniret. At de Zosimi Epistolâ scribit Mercator: *Quæ & Constantinopolim, & per totum Orbem missa subscriptionibus Sanctorum Patrum est roborata.* Et antea de iisdem Zosimi literis ait: *Et ad Orientales Ecclesias, Ægypti diœcesim, & Constantinopolim, & Theſſalonicam, & Hierosolymam similia, eademque scripta ad Episcopos transmissa suggerimus.* Ex quibus infero, anno primo Zosimi inter Romanam, & Orientis Ecclesiam pacem conflam, pro quâ antè decennium Augustinus cum cæteris Africanis Patribus collaboraverat. Nam in Synodo Honorio VIII. & Theodosio II. nempe anno 407. Carthagine celebratâ legitur hic canon: *Placuit etiam, ut de dissensione Romanæ, atque Alexandrinæ Ecclesiæ ad Sanctum Papam Innocentium scribatur, quò utraque Ecclesia intrâ se pacem, quam præcepit Dominus, teneat.* Est canon 68. in Cod. Concil. Africæ. Hinc apparet supina Marci Antonii de Dominis ignorantia libro 4. de Republicâ Eccles. cap. 8. num. 28. post recitatum eundem canonem scribentis: *Hæc sanè verba Romanam magis, quam Alexandrinam Ecclesiam accusant, & faciunt culpabilem; sed quodnam fuerit hoc dissidium, mihi nunc est ignotum.* Quis autem non rideat ineptum hunc judicem de incognitâ sibi causâ contrâ Romanum Pontificem sententiam pronunciantem? Ob expunctum è diptychis à Theophilo Alexandrino Chrysostomi nomen controversia erat, in quâ tandem aliquandò Romanæ Ecclesiæ sententia vicit, Chrysostomo ubique gentium Orthodoxarum Diptychis restituito.

Marius Mercator, qui anno præsentis Commonitorii Theodosio Imperatori contrâ Pelagianos Ex-Episcopos obtulit, scripsit etiam alterum Commonitorium contrâ Julianum ad Pintam Presbyterum, in quo contrâ scripta ejusdem in ultimis octo adversus Augustinum libris invehitur, pluribus probans, Adamo non peccante genus humanum haud futurum fuisse morti obnoxium. Scripsit etiam contrâ Judaicum symbolum Theodori Mopsuesteni, in quo opere tradit Theodorum Juliani, ac Nestorii Magistrum fuisse: verba ejusdem superiùs dedimus. Hos libellos post annum 430. ab eodem lucubratos inde patet, quod Augustinum *sanctæ recordationis* Episcopum vocat, cujus etiam doctrinam contrâ Juliani argumenta defendit. Quantum verò hic Scripator Augustino detulerit, colligitur ex his, quæ pag. 12. col. 2. Cod. Palatino-Vaticani num 434. leguntur: *In hunc, inquit, Scripturarum divinarum sensum, in hæc verba juravimus, salvâ sanè reverentiâ, & debitâ honorificentâ sanctæ, & beatæ memoriæ Episcopii Augustini, qui re pastorali clarâ ab Ecclesiâ de-*

terrui, proturbavit, atque confregit. Quasi veniam precetur, quod post Augustinum quidpiam contrâ Julianum scriptis mandare ausus fuerat. Et pag. 4. ait: *Sanctus autem sæpè dictus Episcopus Augustinus, & suis libris quatuor illius priores evertit, octo quoque posteriores singulis responsionibus suis ad singula capitula sublectis, ac sic vanos ejus, ac plumbeos pugiones malleo Catholica veritatis obtudit, imò confregit.* Erat Mercator græco, latinoque sermone eruditus, sacras etiam literas, ac Patrum statuta adeo percallebant, ut Julianum *sacrantissimum Pelagiani errores assertorem* (ita hæreticum nuncupat Prosper in Chronico) ad certamen Constantinopoli provocaverit, hæc enim in calce Commonitorii pronuntiavit: *Si quos confidunt adversus Catholicam fidem non rectè sentire, nominatim designare non dubitent, & Ecclesiastico ordine à nobis accipient pro nostrâ possibilitate responsum.* Hactenus de Mario Mercatore, ejusque contrâ Pelagianos scriptis, qui licet diù incognitus in bibliothecarum angulis latuerit, in posterum inter præcipuos divinæ gratiæ, ac Sancti Doctoris defensores ejusdem doctrinæ professoribus serâ quamvis commendatione memorabitur.

CAPUT VII.

Nestorius pro Juliano, ac collegis apud Cœlestinum intercedens ab eodem Pontifice increpatur. Pelagiani Ex-episcopi à Theodosio Imperatore Constantinopoli expelluntur. Augustinus contrâ Julianum scribens moritur. De eodem elogium, atque epinicia.

I Nierant consulatum Augusti Theodosii XIII. Valentinianus III. nempe anno Christianæ epochæ quadringentesimo trigésimo, qui sanè ater, ac luctuosus Orthodoxis fuit amisso Pelagianorum domitore Augustino. Julianus, ac collegæ Constantinopoli in uno Nestorio illius Urbis Episcopo recuperandarum Sedium spem locabant. Nestorius quidem benignè illos exceperat, ut ex iis, quæ postea secuta sunt, intelligitur, licet eosdem à se rejectos fuisse ad Cœlestinum scripserit. Etenim novum se illismet advocatum pollicitus eorum causam defensusus iteratas ad Cœlestinum literas dedit. In prioribus autem hæc scripsit: *Julianus quidam, & Florus, & Orontius, & Fabius dicentes se Occidentalium partium Episcopos sæpè & piissimum, & prædicatissimum Imperatorem adierunt, ac suas causas destiterunt tanquam Orthodoxi temporibus Orthodoxis persecutionem passi, sæpè eadem & apud nos lamentantes, ac sæpè rejecti eadem facere non destierunt, sed insistent in dies singulos implentes aures omnium vocibus lacrymosis.* Postea nescire se fingit causas, ob quas illi proscripti essent, enixè rogans, ut brevi responso significaret, num forent inter Catholicos numerandi, an cum hæreticis computandi. Hæ Nestorii literæ apud Binium ponuntur datæ III. Idus Augusti Theodosio XIII. & Valentin. III. Coss. qui apertus error est; nam Cœlestini responsio ad hæc Nestorii literas eo ipso die ejusdem anni data significatur, ut mox dicam. Quare antè aliquot menses datæ fuerunt; imò prior Epistola, cujus fragmentum proximè recitavimus, superiori anno scripta videtur, cum Pelagiani Constantinopolim appulsi illius opem, operamque implorarent. At plures eâ de re Nestorium ad Cœlestinum literas dedisse, ex alterâ Hæretici Epistolâ ad eundem intelligitur, in quâ ait: *Sæpè scripsi Beatitudini*

Anno
430.

tue